

M/S THEKLAS HIMMELFERD
av Inger Cecilie Stridsklev
Snøhetta Forlag A/S 1997

Hun forteller selv følgende: «Jeg forsøkte å etterforske en ulykke. Den hadde jeg hørt om for mange år siden, men jeg kunne aldri glemme den. Særlig hadde historien om bonden som mistet odelsgutten sin, hvorpå gården ble satt på auksjon fordi han ikke greide å betale bot og inndragning, gjort inntrykk.»

Sentrum i fortellingen er kystmotorskipet Thekla fra den opprinnelig tyske byen Haren ved Ems. Båten kom til Norge i september 1944 for å frakte gods for det militære langs norskekysten. Det var et farlig område å seile i dengang. Allierte fly- og marinestridskrefter senket det ene fartøyet etter det andre, blant annet hurtigruteskip. En av de styggeste senkningene var Rigels i november 1944. Over 2500 omkom, de fleste russiske krigsfanger. Tysk krigsmateriell skulle ødelegges, ikke overlates til nordmennene.

Thekla ble lastet med granater, geværammunisjon og forskjellig slags sprengstoff, som skulle senkes i havet 1 september 1945.

Lasten detonerte med en voldsom, ødeleggende virkning da den skulle over bord. Man fant en lue, rester av tyske uniformer, vrakrester, blodspor.

6 tyskere, 1 engelsk, 12 norske gikk med i ulykken.

10 av de norske var hentet ut fra leiren i Florø etter politimester Edvard Faleides ordre. Referat fra den norsk-allierte undersøkelseskommissjon og den militære forhørsrett er ikke å finne noe sted, ikke engang i Riksarkivet. Saken skal skjules og glemmes. Slik bruk av fanger er forbudt i internasjonal rett. Det ble påpekt i Danmark.

Men forfatteren har ved et stort og nitid arbeide fremskaffet detaljer om de omkomne, meget interessant lesning. Kildene er samvittighetsfullt tatt med i et egen oversikt. Henvisningene i teksten også.

Boken er en sosiologisk studie i en vond overgangstid, en «overgangstid» som for manges vedkommende fortsatt varer. Mange som under krigen ikke hadde så mye å skryte av, slo til med sladder og rykter, som gikk ut over landsmenn. Forfatteren forteller om hver enkelt som gikk med. Selvsagt har hun mest stoff om nordmennene. I en svært nøktern

tone forteller hun også om den urett som hadde rammet dem i det som er kalt rettsoppgjøret. Hun spør blant annet om ikke fiendens menneskesyn hadde smittet over på norske myndigheter. Svaret finner man på s 41, der er gjengitt fengselsreglement for Rikspolitiets fengsel Porsgrunn, nærmest ordrett oversettelse fra tyskernes Grini, brutalt og nedverdiggende. Fangekosten som lå under sultegrensen, virket i samme retning.

Forfatteren bruker «små bokstaver»; det gjør fremstillingen enda mer dramatisk. Boken er vel verdt å studere som en del av vår krigshistorie.

Hamar, 18 oktober 1997

Anton Olstad, oberstltn cand philol.